

Ústav experimentálnej psychológie SAV, Koceľova 15, Bratislava

Výročná správa o činnosti za rok 1981

Prerokované na plenárnej schôdzi ústavu dňa 21.12.1981 a na
schôdzi ústavnej rady dňa 6.1.1982

Spracované podľa Smerníc Predsedníctva SAV č.4/1981

Ú v o d

Hlavným úlohou činnosti ústavu v 1. roku 7. päťročnice bolo rozvinutie výskumnej činnosti v rámci nového kontextu ŠPZV. S tým súviseli aj nové vedecko-organizačné opatrenia, zabezpečujúce koncentráciu vnútroústavných a externých kapacít. Významným regulátorom pre strednodobú činnosť pracoviska sa stal ústavný dokument "Rozpracovanie záverov XVI. zjazdu KSČ a zjazdu KSS na činnosť Ústavu experimentálnej psychológie SAV".

I. Výsledky plnenia plánu výskumných úloh

Ústav je koordináčnym pracoviskom hlavnej úlohy 3.VII-5-7 ŠPZV "Kognitívne funkcie osobnosti ako regulátory činnosti".

Podľa harmonogramu postupu sa splnili tieto ciele:

- 1/ na 1.stretnutí riešiteľov v marci 1981 boli zodpovední riešitelia číselkových úloh oboznámení a koncepciou ideovo-teoretického zamerania úlohy a sformulovala sa náplň 12 tém výskumu.
- 2/ v rámci výskumných tém sa podľa pokynov vypracovalo 12 rešeršných štúdií v celkovom rozsahu 325 strán, ktoré boli posúdené externými odborníkmi.
- 3/ na 2.stretnutí riešiteľov sa uskutočnila stručná bilancia dosiahnutých výsledkov za bežný rok, vyvedili sa závery z hodnotení rešeršných štúdií a prerokovali sa združené a rámcové projekty jednotlivých tém na r. 1982-83.

Aj keď ide o prvý rok riešenia novej úlohy, naskáda sa už oceniť isté konkrétne výsledky a výstupy a to predovšetkým v rámci tém, riešených v ústave.

V téme o sémantickej pamäti sa vytvorila taxonómia vybraných frazeologických jednotiek v slovenskom jazyku, ktorá bude slúžiť pre ďalší výskum kódovania vyšliankových celkov nerozložiteľných na časti. Získané výsledky môžu prispieť k riešeniu problematiky usulej inteligencie, osobitne technickej pamäti /I.Šípoš, J.Plichtová, V.Racová, externé spolupráca J.Horecký/.

V ukončenej práci o aktivite subjektu v procese zapažňovania sa zistilo, že zvýšenie pamäťových výkonov závisí nielen od veku, ale súčasne aj od intelektovej úrovne žiakov. Regulatívny vplyv intelektu je aj pri tzv. mechanickej pamäti, čo sa v súčasnej výchovnovzdelávacej praxi málo využíva /J.Flichtová/.

V psychofyziologickej téme sa získali odlišné ukazovatele bioelektrickej aktivity kože u osôb s astma bronchiale a infarkt myokardu v porovnaní so vzorkou zdravých jedincov /A.Uherík a kol./.

V téme o vplyve circadienneho rytmu na smenovú prácu operátorov sa uskutočnil terénny výskum s 24 operátormi počas 6 dní a nocí. Okrem overenie metodických postupov sa ukázalo, že nočná práca má odlišný účinok na kognitívne procesy rôznej zložitosti. Zatiaľ čo vnímanie funguje na relatívne najnižšej úrovni v skorých ranných hodinách, mnémické funkcie ostávajú nezmenené /J.Daniel a kol./.

V rámci témy o prežívaní a sebahodnotení kognitívnych procesov a výkonov sa adaptovalo 35 zahraničných psychodiagnostických metód, z ktorých niektoré /osobnostné atribučné škály, škály pamäti, učenie a čalšie/ sa overil v predvýskume /I.Ruisel a kol./.

V novozáčatej problematike o kognitívnych štýloch sa uskutočnili dva interfunkčné zamerané výskumy, ktoré prinášajú nové pohľady na túto problematiku /externalita versus internalita; reflexívnosť versus impulzívnosť a ďalšie - J.Müllner/.

V novej problematike vplyvu styku na poznávacie procesy sa zistilo, že mnémické výkony uskutočnené v dvojiciach a individuálne sa diferencovane odlišujú v závislosti od typu úlohy; u niektorých spolupráca probandov nevedie k zlepšeniu výkonu /O.Halmiová, A. Potašová/.

Okrem toho sa ústev podielal istými kapacitami na riešení čiastkových úloh a tém v rámci ^{iných} hlavných úloh ŠPZV.

V rámci riešenia témy "Materialistická dialektika a metodológia psychológie /č.VIII-3-7/04/ sa vypracovalo 6 štúdií, zameraných na špe-

cifické metodologické problémy psychológie, medziodborovú spoluprácu, systemovo-štruktúralne aspekty osobnosti a iné témy, budú publikované v zborníku Domu politickej výchovy MV KSS.

Literálno-integračné aspekty poznávacích procesov /č.VII-5-6/ /11/
sa začali sledovať rozsiahlym semilongitudinálnym výskumom. V jeho prvej fáze sa použilo 13 metodík, pomocou ktorých sa vyšetrilo 453 detí v moždálnom veku 3,6,9 rokov. Získali sa cenné metodické poznatky a naznačili sa nové súvislosti medzi vývinom párovej súčinnosti a poznávacími procesmi /D.Kováč, K.Jarabková, O.Zápotočná a ďalší/.

V rámci skúmania prostriedkov reprezentácie u človeka /č.III-8-1/04/ sa spracovali teoretické východiská o mentálnom zobrazení a sémantickej pamäti /M.Stríženec, I.Šípoš/.

V r. 1981 sa v ústave dokončili dve väčšie integračné práce. J.Daniel odovzdal do Vedy monografiu: Psychická záťaž /350 s./, a M.Stríženec, skompletizoval rukopis: Regulačná funkcia myslenia v činnosti operátora /160 s./. Obe tieto práce budú predložené ako doktorské dizertačné práce.

Nevyhnutnou súčasťou výskumnej činnosti bol aj vývoj nových metodík a prístrojov. V.Velter vytvoril 6 ideových návrhov metodík pre výskum cirkadiálnych rytmov, pamäti, párovej súčinnosti atď. J.Rosa vyvinul a skonštruoval 8 zariadení /digitalizácia grafických záznamov, prenosná teplomerná sonda, binaurálna reprodukcia cudzojazyčných textov, atď./.

b/ Podľa ústavného plánu polročnú kontrolu uskutočnili vedúci oddelení a informovali o nej na zasadnutí ústavnej rady; výročnú kontrolu urobil riaditeľ ústavu a hodnotiacokritické výsledky tejto kontroly osobne prerokoval s vedúcimi oddelení.

c/ Na rozdiel od minulosti, keď pripravené fázy výskumu spočívali v štúdiu literatúry jednotlivcami, požiadavka vypracovať tentoraz rešeršné štúdie príslušným výskumným kolektívom, ukázala isté nedokonalosti. V dôsledku toho len niektoré rešeršné štúdie sú vhodné na publikovanie.

d/ Návrhy na uplatnenie výsledkov výskumu o pamäti vo výchovno-vzdelávacom procese sú obsiahnuté v osobitnej expertíze pre Odd. školstva a vedy ÚV KSS a Ministerstvo školstva SSR /J.Plichtová, O.Áračová/.

III. Realizácia výsledkov a spolupráca so spoločenskou praxou.

Záverčná správa koordinátora HÚ ŠPZV v predchádzajúcej päťročnici D.Kováč, "Príspevky k regulačnému pôsobeniu poznávacích procesov" 93 s./ bola rozmnožená a sprístupnená hlavným a rezortným psychologickým pracoviskám v Československu.

Rešeršné štúdia J.Daniel a kol. "Zmeny vo výkonnosti počas 24 hodín a ich vplyv na pracovný režim v nepretržitých prevádzkach" /29 s./ bola v zmysle hospodárskej zmluvy odovzdaná n.p.Slovnaft, ktorý vyplatil sumu KČs 298.930.--.

N.P. Psychodiagnostické a didaktické testy bol odovzdaný rukopis publikácie o metodikách merania pamäťových výkonov /I.Šípoš a kol./ ako aj 3 metodiky /získovanie osobnostných črt, fluktuálne tendencie, pracovná spokojnosť /J.Müllner/

Odbornej psychologickéj verejnosti v ČSSR sa sprístupnil dotazník na meranie úzkosti a úzkostlivosti včítane manuálu /95 s./ J.Müllner, I.Ruisel, G.Farkaš/.

Pre štátny projektový a typizačný ústev vypracoval I.Šípoš expertízu o psychologických aspektoch pri projektovaní nových sídlisk.

Okrem toho možno konštatovať, že výsledky z výskumu psychickej záťažnosti /J.Daniel/ sa využívajú pri diagnostike operátorov v energetických a chemických závodoch SSR a poznatky o prostriedkoch rozvoja orálnej reči /A.Uherík/ sa využívajú v ZDŠ pre nepočujúcich v Bratislave.

IV. Prognostické a koncepčné podklady pre dlhodobý výhľad

Na základe záverov XVI. zjazdu KSČ a zjazdu KSS a dokumentu "Hlavné úlohy SAV po XVI. zjazde KSČ a zjazde KSS" bol vypracovaný ústavný dokument, zameraný na ďalší rozvoj vedeckovýskumnej, vedecko-

výskumnej, vedeckoorganizačnej činnosti, prispievání praxi.

Pre príslušné vedecké kolégium SAV bol vypracovaný materiál:
"Úlohy psychologických vied v SSR po XVI. zjazde" /D.Kováč, M.Stríženec/.

Príslušnému vedeckému kolégiu ČSAV boli určené dva materiály čiastočne prognostického charakteru: "Psychológia v ČSSR z hľadiska priebehu a záverov XXII. medzinárodného kongresu psychológie" /D.Kováč/ a "Záver z rokovania V. zjazdu čs. psychológov" /D.Kováč/.

Ústav okrem toho ^{do dal} podklady k dokumentu "Konceptia činnosti a hlavné úlohy pracovísk spoločenských vied SAV 1981-1985".

V. Rozbor a vyhodnotenie vedeckých stykov so zahraničím

1. Spolupráca s krajinami socialistického spoločenstva

a/ Dvojstranná spolupráca

MĽR:

V rámci témy č.5.3. 1 riešenej v spolupráci s partnerským ústavom v MĽR sa uskutočnili experimenty v oblasti vývinovej psycholinguistiky. Zistilo sa, že produkcia asociácií u detí 4-6 ročných sleduje vývinovo vekové trendy a je rovnaká ako u maďarských, tak aj slovenských detí /O.Árochová, SAV, J.Kadárová, MAV/.

Téma č.5. 3. 5. sa t.r. neriešila vzhľadom na dlhodobú zahraničnú stáž riešiteľa z partnerského ústavu.

BĽR:

V téme č.5.8. sa vypracoval projekt výskumu "Kognitívny štýl a profesionálna činnosť". /I.Sermány, SAV, M.Ignatov, BAV/.

RĽR:

Téma bola zaradená do plánu spolupráce až koncom roka 1981

b/ FVHP:

V úlohe č. X.3 zaradenej do programu Ergonomie sa uskutočnilo overenie metodík a terénny predvýskum.

c/ vyššie uvedená medzinárodná spolupráca predstavuje novú, vyššiu fázu medzinárodnej spolupráce, ktorá rozširuje poznatkovú základňu,

umožňuje porovnávacie štúdie a širšie využívanie spoločne overených metodických postupov.

a/ Celkove sa v r. 1981 uskutočnilo 7 vyslaní do socialistických štátov /ZSSR - D.Kováč, E.Šebová, J.Zelman, MĽR - D.Kováč, J.Daniel, A.Uherík, BĽR - I.Sermány/ a 8 prijatí /BĽR - V.Rusinova, M.Ignatov a ďalší, ktorí boli hosťami iných inštitúcií v ČSSR/.

2/ Styky ^{so} socialistickými štátmi

a/ Cesta O.Árochovej do NSR /v rámci dohody s tamojšou DAAD/ tvorila súčasť teoreticko-informačnej prípravy úlohy ŠPZV o sémantickej pamäti. Získali ^{na} cenné informácie z konzultácií vo forme metodík, separátiek a knižných publikácií.

Na základe iniciatívneho návrhu prof.Dr.G.Schicka /NSR/, ktorý v predchádzajúcom roku navštívil v rámci dohody DFG ÚEPs, získal ústav zdarma zásielku vyše 140 vzácných odborných publikácií v hodnote 45.000 Kčs.

b/ Celkove sa v r. 1981 uskutočnili 3 vyslania do nesocialistických štátov /NSR - O.Árochová, D.Kováč, Anglicko - A.Uherík/ a 5 prijatí /NSR - B.Seiler, J.Henning, Egypt - S.Kheivalla, Fínsko-P.Arinen, USA - J. Webster/.

3/ -----

4/ Vedecké stretnutia v zahraničí.

Na medzinárodnom sympoziu "Perspektívy experimentálnej psychológie" v NSR sa zúčastnil D.Kováč /na pozvanie/, kde predniesol vyžiadanú prednášku na tému "Ľudské vnímanie a vývoj psychologických paradigiem". Na túto konferenciu bolo pozvaných 23 najvýznamnejších predstaviteľov experimentálneho bádania z 10 krajín sveta a výsledky rokovania vyjdu knižne v USA.

V.stretnutia psychológov podunajských krajín v ZSSR sa zúčastnil D.Kováč /na pozvanie/, ktorý viedol sympozium o experimentálnej psychológii ^o mal večernú prednášku o párovej súčinnosti. SAV vyslala na

toto podujatie E.Šebová, ktorá predniesla referát O.Halmiovej a A.Potašovej o vplyve styku na pamäťové funkcie. Stretnutia psychológov podujatých krajín vstúpili do medzinárodných stykov psychológov socialistických krajín ako významné fórum ideovo-metodického charakteru, spájajúce ich aktivity s ostatným odborným svetom.

Na konferencii Britskej psychofyziologickej spoločnosti konanej v dňoch 16.-18.XII-1981 v Londýne bol pozvaný A.Uherík, ktorý tu predniesol referát na tému "Objektivizácia regulačných procesov u človeka".

VI. Práca s kádrmi, výchova vedeckých pracovníkov a spolupráca s vysokými školami:

1. Splnenie úloh kádrového programu na bežný rok:

- a/ Úlohy v príprave kádrov sa v podstate splnili. Šiesti pracovníci absolvovali teoreticko-metodologický seminár MV KSS. Realizovali sa politické školenie v rámci ROH a SZM. O.Halmiová bola preradená do kategórie vedúcich vedec.prac. I b a A.Potašová do kategórie samostatný vedecký pracovník -II. Obhajoba kandidátskej práce J.Plichtovej sa uskutočnila začiatkom roku 1982 /pre oneskorenie jedného posudku/. G.Horkovič odovzdal rukopis kandidátskej práce v rozsahu cca 400 strán, čo vyžaduje úpravu. Ako už bolo uvedené v kap.I., J.Daniel odovzdal do tlače monografiu, ktorá predloží ako doktorskú dizertačnú prácu v r. 1982. M.Strišenec skompletizoval rukopis doktorskej dizertačnej práce.
- b/ Uskutočnili sa plánované presuny pracovníkov v záujme posilnenia ideovo-teoretickej práce v ústave a prispievania výrobnjej praxi. Prírastky v pláne práce sa využili v zmysle zámerov kádrového programu. Komplexné hodnotenie nomenklatúrnych kádrov sa uskutočnilo podľa plánu.
- c/ Štúdium interných aspirantov a pracovníkov vo vedeckej výchove sa uskutočňuje podľa individuálnych plánov, pričom hlavný dôraz sa kladie na úzke prepojenie témy kandidátskej práce so štátnym plánom

základného výskumu. Dotyční pracovníci sú členmi riešiteľských tímov príslušných čiastkových úloh ŠPZV.

a/ Starostlivosť o pracovníkov sa realizovala v spolupráci s DV ROH /rekreačná, kultúrna a športová činnosť/. Ani t.r. sa nepodarilo dosiahnuť zlepšenie kritickej priestorovej situácie.

2. Čestné uznanie za výsledky v rozvoji pracovnej iniciatívy v r. 1980 obdržal od vyšších orgánov ROH a SAV J.Daniel.

Na základe výsledkov súťaže "Každý po socialisticky" navrhujeme Predsedníctvu SAV na ocenenie čestným uznaním s.Dr.J.Müllnera. Menovaný iniciatívne postupoval ako vedúci novej náročnej výskumnej témy. Doterajšie výsledky výskumu pohotovo sprístupnil odbornej psychologickkej praxi a príkladne sa angažoval vo funkcii vedeckého tajomníka Slov. psychologickkej spoločnosti pri SAV.

5a/ Vychádzajúc z kádrového plánu na 7.päťročnicu sa v dôsledku minimálnych pracovných prírastkov predbežne zastavilo prijímanie nových interných aspirantov.

b/ Periodické atestácie vedeckotechnických pracovníkov boli súčasťou komplexného hodnotenia, ktorého závery prispievajú k zvýšeniu celkovej činnosti ústavu a k osobnému rastu pracovníkov.

c/ Pri výchove vedeckých pracovníkov uplatňujeme požiadavku zapojenia do úlohy ŠPZV.

d/ V ústave sú čiasti školitelia, z toho traja DrSc. /D.Kováč, I.Šípoš, A.Uherík/ a traja CSc. /J.Daniel, M.Stríženec, O.Halmiová/.

Všetci sú zaradení do kvalifikačného stupňa I.

Vekové zloženie: od 41-50 dvoja, nad 60 - nikto

7.Spolupráca pracovísk SAV s vysokými školami v oblasti výchovy

a/ - - -

b/ spolupráca s vysokými školami

ba/ 1 člen komisie VR VPAK3 /A.Uherík/

bb/ 2 členovia komisie pre záverečné skúšky /J.Daniel, O.Halmiová/.

2 členovia komisie pre štátne rigorózne skúšky /J.Daniel, I.Šípoš/.

bc/ 2 učiteľia činní vo výuke /M.Stríženec, I.Ruisel/

be/ iná činnosť: 2 posudky diplomových prác, 2 vedenie dipl. prác,

3 členovia komisie pre obhajoby kandid.prác, 2 prednášatelia na postgraduálnom a diaľkovom štúdiu, konzultácie, posudzovanie záverečných prác z výskumu

ca/ na ústave pôsobí 6 študentských vedeckých síl, ktoré spolupracujú pri výskumoch

cb/ štyria poslucháči boli na praxi v ústave

8. Svetonázorové, kultúrno-výchovné a ideologické pôsobenie

a/ V rámci témy "Kritika kognitivistických teórií v západnej psychológii" /úloha č. VIII-6-6/01 sa vypracovalo ďalších 6 východiskových štúdií, na základe ktorých sa vytypujú ďalšie aktuálne témy, pripravené pre zborník tohto zamerania ku koncu päťročnice.

b/ Propagácia a popularizácia psychologických poznatkov mala najúspešnejšiu formu v seriáli príspevkov "Psychologické minimum mladého človeka", ktorý dvojtýždne vychádzal do konca júna 1981 v Smene na nedeľu. Išlo o ďalších 12 príspevkov zameraných na osobnosť a sociálnopsychologické aspekty vývinu mladého človeka.

I.Šípoš spolupracoval na 10 TV reláciách zameraných na Súbor opatrení na zdokonaľovanie sústavy riadenia národného hospodárstva a v ankete denníka Práca poskytol stanovisko odborníka k 9 príspevkom.

Keďže popularizačná činnosť tvorí súčasť minima plánovacích úloh pracovníkov ÚEPs SAV, vzniklo ďalších 25 príspevkov predvážne pre časopisy Pravda na nedeľu, Elektrón, Rodina a škola, PaS. Príspevky sa týkali jednak popularizácie riešených problémov v základnom výskume a jednak reagovali na požiadavky príslušných redakcií.

c/ Príspevkom k realizácii školskej politiky je už spomínaná expertíza na štúdie o využívaní psychologických poznatkov o pamäti vo výchovno-vzdelávacom procese. D.Kováč posúdil návrh učebného predmetu

psychologie pro širokou veřejnost a vyvíjel činnost na straně
pedagogické katedry Pedagogického ÚV.

VII. Další činnost

1a/ Ve vybraných letech vydal monografie S. Kallera, Psychologie dítěte
1961, 123 s., která měla pozitivní vliv v odborné psychologické
literatuře.

1b/ Účastem vysoce kurzu Psychologie a dítěte v rámci
následné mezinárodní konference v Praze na téma "1960 mezinárodní
diskuse o metodologických problémech psychologie, která t.č.
vypracovala příspěvek obsahující kritiku existující psychologie. Účast
tímto způsobem, že v.č. byla tato konference také důležitou součástí
na mezinárodním psychologickém kongresu v Praze, a to v návaznosti
s mezinárodním rokem dítěte v 1960 na mezinárodní úrovni
a započítávali vyhledání referáty na V. sjezd psychologie.

Dětem dále vydal časopis o společné vědecké činnosti podle před-
stavení dříve publikoval v časopisech Čs. psychologie, Psychologie a meta-
psychologie dítěte, Psychologie v československé péči a dítěte a v
dalších mezinárodních publikacích a sjezdech. Dále také publikoval
v 1961, že je v porovnání s přírodní vědou a společností v různých
letech roků značně méně; příčinou je zejména nedostatek výzkumu na nových
problémech. Pracovní dítě (S. Kallera, I. Ševčík) vydal s
tímto monografií S. V. Kallera; časopis práce dítěte a psychologické
metody, Brno, 1961, 120 s.

Pracovalo se ve vydání časopisu Čs. psychologie - t.č. vyle č. 11 a 12
a 13 /při nové úpravě textu/.

VIII. Další publikace a vědecké popularizační práce

1. Účast jako spolupracující organizátor a účastník celostátního
konferenčního sdělování psychologů v Praze v 1960 (S. Kallera, I. Ševčík,
J. Miller).

Viacerí pracovníci ústavu /J. Daniel, J. Müllner, I. Šípoš, M. Stríženec/ prispeli do publikácie "Psychológia v riadení pracovných kolektívov a organizácií/Práca, 1981/.

I. Šípoš prispel do učebnice o práci agitátora /ÚTKSČ/ a do príručky metodiky stranického vzdelávania /MV KSS/.

D. Kováč napísal príspevok pre Nové slovo o neutrónovom ohrození versus zákony prežitia a pre aktív spoločenskovedných pracovníkov, organizovanom ÚV KSS vypracoval diskusný príspevok o nevyhnutnosti komplexných výskumov v spoločenskej sfére.

2. V Ľs. rozhlasu a televízii sa uskutočnili vystúpenia o sovietskej psychológii, tvorivosti, výbere povolania, súbore ekonomických opatrení /I. Šípoš/, osamelosti starších žien, konfliktoch generácií /R. Kostolanský/, postojoch k modernej technike /J. Daniel/, ľavoručnosti /K. Jariabková/.

3. Spolupráca so Socialistickou akadémiou sa realizovala prednáškami o psychológii práce a riadenia /I. Šarmány/, a členstvom v predsedníctve sekcie pedagogiky a psychológie pri MV SAK /I. Šípoš/. Pre podajatia SVTS boli pripravené 4 príspevky /J. Daniel, M. Stríženec/ a J. Daniel pôsobil ako člen výboru Ergonomickej sekcie SVTS.

IX. ----

X. Rozvoj pracovnej iniciatívy

1. Iniciatíva bola zameraná na zefektívnenie a skvalitnenie cieľovej činnosti ústavu.

2. Prínos pre spojenie vedy so spoločenskou praxou:

V rámci splnených záväzkov sa prábila spolupráca pri aplikácii poznatkov výskumu najmä v psychodiagnostickej praxi a v rámci výskumu psychobiologických rytmov.

3. Súťažilo sa v rámci Hnutia "Každý po socialisticky" v skupine vedeckých pracovníkov /5/, odborných pracovníkov /7/ a spolupracujúcich zložiek /3/.

4. Socialistické záväzky z oblasti spolupráce so ZSSR a social.kraj.:
a/ Účasť a 2 referáty na V. podunajských dňoch, konaných v Rostove.
b/ Rozoslanie recenzných výtlačkov SP do zahraničia a súdružsko-
priateľská starostlivosť o zahraničných hostí.

5. Podiel pracov. iniciatívy na rozvoj starostlivosti o zlepšovanie
pracov. a život. prostredia, pracov. morálky a bezpečnosti práce:
Významným kolektívnym záväzkom zameraným na zlepšenie pracovných podmie-
nok bola úprava skladovacích priestorov v pivnici ústavu. V rámci
socialistického záväzku bol vypracovaný nový systém pre zlepšenie
kontroly dochádzky do práce.

Závery a návrhy na opatrenia

1. Úlohy, ktoré boli Ústavu experimentálnej psychológie SAV vytý-
čené skôrým plánom 1981 boli v podstate splnené: začalo riešenie no-
vej úlohy, zaviedli sa koncentrovanejšie formy riadenia, boli ukonče-
ná dve monografické práce, rozvíjali sa dva väčšie výskumy, skvalit-
nila sa odborná štruktúra pracovníkov.

2. Začiatok novej päťročnice a rokovanie XVI. zjazdu KSČ a zjazdu
KSS boli podnetom pre vytýčenie nových úloh vo všetkých hlavných oblas-
tiach a úsekoch činnosti. Vzniknutý dokument treba pokladať za záväz-
ný strednodobý plán činnosti, zámerov a odbornospoločenského pôso-
benia ÚEPa SAV.

3. Náležité plnenie hlavného poslenia ústavu si vyžaduje viac
ako doteraz pôsobiť na všetkých výskumných pracovníkov, aby systema-
ticky rozvíjali výskumnú, resp. experimentálnu výskumnú činnosť; preto
sa táto požiadavka zahrnie aj do minima plánovaných úloh na každý
bežný rok.

4. Pretrvávajúce kritické pracovné podmienky a s nimi súvisiace
dočasné pracovné opatrenia si vyžadujú, aby sa zvýšila riadiaco-kon-
trolná činnosť vo všetkých zložkách.

ZOZNAM POVODNÝCH PUBLIKOVANÝCH PRÁČ

1. KNIŽNÉ MONOGRAFIE

HALMIOVÁ, O., Pamäťová hľadacia činnosť, Bratislava, VEDA, s. 123.

2. ČASOPISECKÉ ŠTÚDIE

ARBET, L., Rekognícia farebných foriem, Správy ÚEP SAV, 1981, č. 393

ÁROCHOVÁ, O., Porovnanie rôznych pamäťových výstupov pri Amthauerovej IST pamäťovej skúške, Správy ÚEP SAV, 1981, č. 388

BÍRO, V., Über das Problem der Bilateralen Asymetrie der Bioelektrischen Hautreaktivität, Studia Psychol. 23, 1981, č.1, s. 34-38

DANIEL, J., Inžinierskopsychologické aspekty pri štúdiu a normovaní práce. V: Ergonomickí prístupy k normovaniu, DT, Banská Bystrica, 1981, s. 59-79

DANIEL, J., RUŽIČKA, J., Psychologische Beiträge zum wissenschaftlich-technischen Fortschritt in der Tschechoslowakei, Studia psychol. 23, 1981, č. 3, s. 183-189

DANIEL, J., a kol. Zámny vo výkonnosti počas 24 hodín a ich vplyv na pracovný režim v nepretržitých prevádzkach /Liter. rešerš/. ÚEP SAV Bratislava 1981, 36 s.

DROPOVÁ, Z., Modelovanie myslenia v sovietskej psychológii, Psychológ v Československu, 1980, č. 2, s. 19-22

FARKAŠ, G., Metódy automatizovaného výskumu v psychometrii. In: V.Černý, J. Müllner /eds/, Psychodiagnostika v socialistických krajinách, Psychodiagnostické a didaktické testy n.p. Bratislava, 1981.

FARKAŠ, G., K otázkam tvorby a používania zhustených verzií testov a dotazníkov. Správy ÚEPs SAV, 1981, č. 395.

- FICKOVÁ, E., Unterschiede des Aktivationsniveaus im Organismus von Patienten mit Colitis ulcerosa und Asthma bronchiale. *Studia psychol.* 23, 1981, 2, s. 155-161
- HALMIOVÁ, O., K problematike styku v pamäťových úlohách. *Správy ÚEP SAV*, 1981, č. 380
- HALMIOVÁ, O., ŠEBOVÁ, E., Effect of search activity on activation level, *Studia psychol.*, 23, 1981, č. 2, 139-141
- HALMIOVÁ, O., ŠEBOVÁ, E., VOICU, C., Efectual niveluli de activare asupra performantei mnemice, *Revista de psihologie*, 1980, č. 4, s. 454-459 /vyšlo v r. 1981/
- HALMIOVÁ, O., ŠEBOVÁ, E., VOICU, C., Effect of the activation level on memory performance, *Revue roumaine des sciences sociales, Serie de psihologie*, 1980, č. 2, s. 175-183 /vyšlo v r. 1981/
- JARIABKOVÁ, K., Zisťovanie laterálnej preferencie u detí ranného a predškolského veku, *Správy ÚEP SAV*, 1981, č. 385
- KOSTOLANSKÝ, R., DANIEL, J., Overenie dotazníka na určenie preferencie smenovej práce, *Správy ÚEP SAV*, 1981, č. 392
- KOVÁČ, D., Interaction in paired functions and the problem of dominance. *Reports of the Inst. Exper. Psychol. S.A.S.*, 1981, No. XXVII.
- KOVÁČ, D., Reserves possessed by psychologists in science and for life. In: XXII International CONGRESS of Psychology, *Proceedings*, Berlin, 1981, s. 122-127
- KOVÁČ, D., Psychology in Czechoslovakia: 1976-1980, *Studia psychol.*, 23, 1981, č. 3, s. 171-182
- KOVÁČ, D., Man's perceptual and mnemonic functions in the development of psychological paradigms. In: V. Sarris, R. Kohnene

- /Hg/, Perspectives in psychological experimentation, Frankfurt/M., 1981
- KOVÁČ, D., L. Ďurič, J. Hvozdič, The most important results in the development of educational psychology in Slovakia: 1945-1980, *Studia Psychol.*, 23, 1981, č. 1, s. 5-15
- KOVÁČ, D., LINGART, J., Kodým, M., Pardel, T., Psychologija v Českoslovakii, In: B.F.Lomov - red./ Psychologičeskaja nauka v socialističeskich stranach. Nauka, Moskva, 1981, s. 159-180
- KOVÁČ, D., LINGART, J., KODÝM, M., PARDEL, T., Psychologija v Českoslovakii. *Psychol. žurnál*, 2, 1981, č. 2, s. 166-170
- MARKUŠ, A., K možnostiam ovplyvnenia skóre sebahodnotiacej výpočtovej škály aktuálnym fyzickým stavom probanda. *Správy ÚEPs SAV*, 1981, č. 394
- MÜLLNER, J., RUISEL, I., FARKAŠ, G., Dotazník na meranie úzkosti a úzkostlivosti T-161, 2 škály, šablóny a používateľská príručka. *Psychodiagnostické a didaktické testy*, Bratislava, 1981, 95 s.
- MÜLLNER, J., K rozlišovaniu vlastností a stavov. *Správy ÚEPs SAV*, 1981, č. 390
- PLICHTOVÁ, J., Sémantická pamäť - niektoré experimentálne prístupy, *Správy ÚEPs SAV*, 1981, č. 391
- PLICHTOVÁ, J., Strategy of the recall of a categorized word list. *Activitas nervosa superior*, 33, 1981, č. 2, s. 106-111
- POTAŠOVÁ, A., Cirkadiálny rytmus výkonovej krivky KDP, *Správy ÚEPs SAV*, 1981, č. 385
- POTAŠOVÁ, A., ĀROCHOVÁ, O., Effect of category clusterning in performance and the serial position effect in immediate

recal, *Studia psychol.*, 23, 1981, č. 1, s. 23-28

Prokopčáková, A., Is memory an independent psychological function?

Studia psychol. 23, 1981, č. 2, s. 142-144

RUISEL, I., Ako merať výkonovú motiváciu? Správy ÚEPs SAV, 1981,
č. 389

RUISEL, I., Does anxiety influence memory? *Activitas nervosa superior*, 23, 1981, č. 1., s. 8-9

RUISEL, I., Vplyv úzkosti na športový výkon. Teórie a praxe telesné výchovy, 29, 1981, č. 2, s. 83-87

RUISEL, I., Podiel pamäťových schopností na priebehu poznávania v technických činnostiach. Sborník referátů z pracovného semináře "Zjišťování schopností specifických pro inženýrské profese" únor 1980, Ústav technicko-právní problematiky při ČVUT, s. 28-33 /vyšlo v r. 1981/

RUISEL, I., DROPOVÁ, Z., Vplyv veku a intelektových schopností na priebehu voľnej reprodukcie. *Psychol. a patopsychol. dieťaťa*, 1981, č. 2, s. 123-132

RUISEL, I., Krizis sovremennogo situacionizma. *Studia psychol.* 23, 1981, č. 2, s. 99-108

RUISEL, I., Škála DOPEN - teoretické východiská a praktické aplikácie. Zborník z medzinárodnej konferencie "Psychodiagnostika a jej súčasné problémy", Bratislava 1981, s. 469-472.

RUISELOVÁ, Z., Vyhodnocovanie metódy na báze teórie detekcie signálu-nesymetrické ROC krivky, Správy ÚEPs SAV, 1981, č. 379

SARMÁNY, I., Feldabhängigkeit und Feldunabhängigkeit in der Beziehung zu den Kategorisierungstätigkeiten und zur Risikotendenz, *Studia psychol.*, 23, 1981, č. 1, s. 37-47

SARMÁNY, I., SLÁDEKOVÁ, Ľ., Novšie skúsenosti s metodikou ukrytých figúr pri meraní dimenzie závislosti a nezávislosti od pola,

- správy ÚEPs SAV, 1981, č. 386
- SLÁDEKOVÁ, Ľ., DANIEL, J., Unterschiede in der Leistungsfähigkeit in dem STROOP-interferenz-Test nach Geschlecht und Alter, *Studia psychol.*, 23, 1981, č. 2, s. 145-150
- STRÍŽENEC, M., La fonction des représentations mentales dans le travail, *Travail humain*, 44, 1981, č. 2, s. 283-288
- ŠÍPOŠ, I., Methodological anxieties and Bacon's idols. *Studia psychol.*, 23, 1981, č. 2, s. 135-138
- ŠÍPOŠ, I., Kódovanie významu a psychológia pamäti. Jazykovedné štúdie XVI. Bratislava, Veda 1981, s. 35-38
- ŠÍPOŠ, I., Človek našej doby a spoločnosť. V: Človek v sociálnom systéme práce. Bratislava, Dom techniky ČSVTS, s. 3-15
- UHERÍK, A., Psychodiagnostical meaning of Rey-ostertriet's figure, *Studia psychol.*, 23, 1981, č. 4, s. 297-301
- UHERÍK, A., Psychophysiological aspects of regulatory functions in man. In: Proceedings of the International, Conf. on Psychophysiological risk factors in cardiovascular diseases. Karlove Vary 8.-11. sept. 1981, s. 87
- VALTER, V., Pokus o návrh matematického modelu kriviek učenia, *Správy ÚEPs SAV*, 1981, č. 357
- ZÁPOTOČNÁ, Oľ., Test triedenia figúr, *Správy ÚEPs SAV*, č. 387, 1981
- ZELMAN, J., Interaction homme-ordinateur dans la prise de décision. *Studia psychol.*, 23, 1981, č. 1., s. 49-56.